

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ บัณฑิตที่กำหนดการตัดสินใจลงทุนทางการศึกษาสำหรับบุตรหญิง
ในชนบทภาคเหนือของไทย

ชื่อผู้เขียน นางสาวจุไรรัตน์ ศรีตระกูล

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์ ดร. มิ่งสวรรค์ ขาวสอาด	ประธานกรรมการ
อาจารย์ ดร.สังคม สุวรรณรัตน์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรรัตน์ ยิบมันตะสิริ	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบจากรายได้นอกภาคเกษตรของสตรีในสังคมชนบทที่มีการพัฒนาทางโครงสร้างการผลิตที่แตกต่างกันต่อโอกาสทางการศึกษาของสตรีในรุ่นต่อไป และศึกษาถึงอิทธิพลของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจลงทุนทางการศึกษาสำหรับบุตรหญิงของครัวเรือน ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือน โดยเลือกตัวอย่างจากครัวเรือนที่มีบุตรหญิงอายุระหว่าง 12-18 ปี จำนวน 201 ครัวเรือน จากหมู่บ้าน 4 ลักษณะ ดังนี้

1. หมู่บ้านที่มีรายได้จากการเกษตรในพื้นที่เกษตรก้าวหน้า จำนวน 53 ครัวเรือน จากหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 หมู่บ้าน
2. หมู่บ้านที่มีรายได้จากการเกษตรในพื้นที่เกษตรล้าหลัง (เกษตรน้ำฝน) จำนวน 49 ครัวเรือน จากหมู่บ้านในจังหวัดเชียงราย และจังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดละ 1 หมู่บ้าน
3. หมู่บ้านที่มีรายได้จากการทำงานในภาคอุตสาหกรรมหรือหัตถกรรม จำนวน 50 ครัวเรือน จากหมู่บ้านในจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน จังหวัดละ 1 หมู่บ้าน
4. หมู่บ้านที่มีรายได้จากอุตสาหกรรมบันเทิงและบริการ จำนวน 49 ครัวเรือน จากหมู่บ้านในจังหวัดเชียงราย จำนวน 2 หมู่บ้าน

ผลการวิจัยพบว่า โอกาสการจ้างงาน รายได้จากอาชีพนอกภาคเกษตรของสตรีในแต่ละหมู่บ้านจะมีผลต่อโอกาสทางการศึกษาของเด็กหญิงในครัวเรือน เด็กหญิงที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีความต้องการแรงงานหญิงมาก เด็กหญิงจะเข้าสู่แรงงานเร็วกว่าเด็กชาย ผู้ปกครองจะให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กหญิงและเด็กชายในครัวเรือนไม่แตกต่างกันนัก ถึงแม้ว่าผู้ปกครองจะเห็นว่าบุตรชายมีโอกาสสร้างชื่อเสียงและทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้มากกว่าบุตรหญิง แต่ในสังคมชนบทภาคเหนือบุตรชายจะแยกออกจากครอบครัวเดิมไปอยู่บ้านภรรยา และมีได้หารายได้ให้ครอบครัวเดิม อีกประการหนึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่า ในระดับการศึกษาชั้นประถมรายได้ของชายจะมากกว่าหญิง เพราะส่วนใหญ่เป็นงานประเภทใช้กำลังแรงงาน และในระดับการศึกษาที่สูงขึ้นไปความแตกต่างของรายได้ชายและหญิงจะลดลงไปเรื่อย ๆ

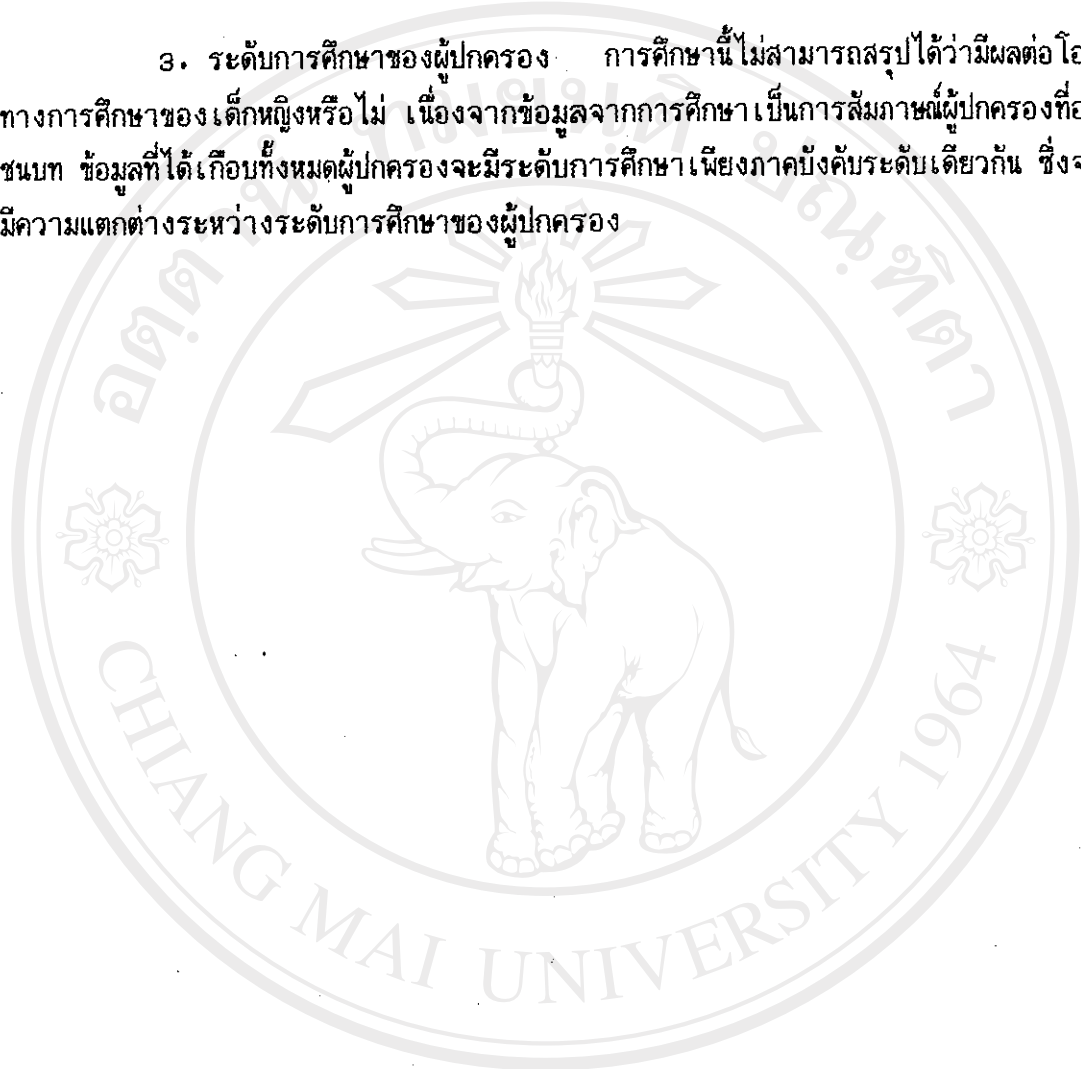
ผลการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่มีต่อการตัดสินใจลงทุนทางการศึกษาของบุตรหญิงในครัวเรือน โดยวิธีทางเศรษฐมิติที่เรียกว่า Logit Model ซึ่งอาศัยวิธีการประมาณค่าแบบวิธีภาวะความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ พบว่า ตัวแปรอิสระอันได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กหญิง รายได้ของครัวเรือนและความคาดหวังของผู้ปกครองที่ว่า เด็กหญิงที่มีการศึกษาในระดับที่สูงกว่าภาคบังคับจะสามารถมีรายได้จากการทำงานนอกภาคเกษตรมากกว่าชายที่มีการศึกษาในระดับเดียวกัน จะมีผลในทางบวกต่อโอกาสทางการศึกษาของเด็กหญิงในครัวเรือน เด็กหญิงที่อยู่ในหมู่บ้านที่มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ต่างกันจะได้รับโอกาสทางการศึกษาต่างกัน โดยที่โอกาสทางการศึกษาเรียงจากสูงไปต่ำในหมู่บ้านตามลักษณะดังต่อไปนี้ หมู่บ้านเกษตรก้าวหน้า หมู่บ้านอุตสาหกรรมบันเทิงหรือบริการ หมู่บ้านอุตสาหกรรมหรือหัตถกรรม และหมู่บ้านเกษตรล้าหลัง (เกษตรน้ำฝน) ตามลำดับ

ส่วนปัจจัยที่การศึกษานี้คาดว่าน่าจะมีผลต่อโอกาสทางการศึกษาของบุตรหญิง แต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานได้แก่

1. สัดส่วนของบุตรชายในครัวเรือนที่คาดว่าน่าจะมีผลในทางลบต่อโอกาสทางการศึกษาของบุตรหญิงพบว่า จำนวนของบุตรชายในครัวเรือนไม่มีผลต่อโอกาสทางการศึกษาของบุตรหญิง สาเหตุอาจจะเป็นเพราะว่าปัจจุบันครอบครัวมีขนาดเล็กลง และสัดส่วนลูกชายในจำนวนลูกทั้งหมดมีความแปรปรวนต่ำ

2. ความคาดหวังของผู้ปกครอง ถ้ารายได้ประมาณการนอกภาคเกษตรจากผู้หญิงที่จบ ป.6 มีมากกว่ารายได้ประมาณการนอกภาคเกษตรจากผู้หญิงที่ได้รับการศึกษามากกว่า ป.6 โอกาสทางการศึกษาของเด็กหญิงจะลดลง พบว่า ไม่มีผลต่อโอกาสทางการศึกษาของเด็กหญิง

๓. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การศึกษาที่ไม่สามารถสรุปได้ว่ามีผลต่อโอกาสทางการศึกษาของเด็กหญิงหรือไม่ เนื่องจากข้อมูลจากการศึกษาเป็นการสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่อยู่ในชนบท ข้อมูลที่ได้เกือบทั้งหมดผู้ปกครองจะมีระดับการศึกษาเพียงภาคบังคับระดับเดียวกัน ซึ่งจะไม่มีความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Factors Affecting Decision to Invest in Education
for Daughters in Rural Northern Thailand

Author Ms.Churairat Sritrakul

M.Econ Economics

Examining Committee :

Assoc. Prof. Dr.Mingsarn Kaosa-ard Chairman

Lecturer Dr.Sangkom Suwannarat Member

Assist. Prof. Suwarat Gypmantasiri Member

Abstract

The purpose of this thesis is to investigate the effect of woman's non agricultural income in rural villages with different economic development structure on young girls'education opportunity.

The study also explores other factors which may affect households decision making with regard to education investment for daughters.

Primary data were collected by interviewing 201 households heads who have daughters aged between 12-18 years from 4 types of villages as follows :

1. Advaned agricultural villages ; 53 households from 2 villages in Chaingmai province.

2. Rainfed agricultural villages ; 49 households from 2 villages in Chaingrai province and Maehongson province.

3. Industries related or handicraft villages ; 50 households from 2 villages in Chaingmai province and Lamphun province.

4. Entertainment and services related villages ;49 households from 2 village in Chaingrai province.

Woman's non-agricultural income was found to affect young girls' education opportunity. Girls were found to enter earlier into labor force than boys when employment opportunity exists. Education opportunity does not differ much between daughters and sons in most households despite the fact that most households perceived that sons have more opportunity to contribute more to society and therefore are more recognized socially than daughters. However married sons normally have to move out to live with their in-laws while married daughters remain at home. Most parents also perceived that with only primary education boys can earn more than girls as employment available to them is mainly unskilled requiring physical strength. The difference in expected income earned between male and female diminishes with higher education.

The Logit model (Maximum Likelihood Estimates) was used to study factors affecting households decision making in daughter education investment. Factors found to have positive effect on daughters education investment and therefore their education opportunity include the girls 'own education achievement, household income, and parents' expectation that girls with higher than compulsory education can earn higher non-agricultural income than boys with the same level of

education. Education opportunity for girls in villages with different economic structures also varies ranking from higher to lower opportunity for advanced agricultural villages, entertainment and services related villages, industries related or handicraft villages, and rainfed agricultural villages respectively.

Factors which were found to be statistically not significant include the following :

1. The number of sons in households. This result could be explained by small variations in the proportion of sons in total number of children.

2. Parents' expectation. Parents' expectation that girls with higher than compulsory primary education can earn more non agricultural income than girls with only compulsory education was found not to be a significant factor limiting girls education opportunity.

3. Parents' education level. It cannot be concluded from this study that girls' education opportunity is affected by their parents' level of education. Most parents interviewed have only compulsory primary education and therefore this variable has hardly any variation at all.